

Ministerie van Buitenlandse Zaken

Aan de Voorzitter van de
Tweede Kamer der Staten-Generaal
Binnenhof 4
Den Haag

Directie Azië en Oceanië
Bezuidenhoutseweg 67
2594 AC Den Haag
Postbus 20061
Nederland
www.minbuza.nl

Contactpersoon
Pim van Loon

T +31 (0) 70 348 5147
pim-van.loon@minbuza.nl

Onze Referentie
DAO-464/11

Uw Referentie
2011Z21184
2011Z21185

Datum 23 december 2011

Betreft Beantwoording vragen van het lid Timmermans over de bekentenis van een veteraan over de executies van 120 personen in Rawagede in 1947

Geachte Voorzitter,

Hierbij bied ik u, mede namens de minister van Defensie en de minister van Veiligheid en Justitie, de antwoorden aan op de schriftelijke vragen gesteld door de leden Timmermans en Van Bommel over de bekentenis van een veteraan over de executies van 120 personen in Rawagede in 1947.

De vragen van het lid Timmermans werden ingezonden op 27 oktober 2011 met kenmerk 2011Z21184. De vragen van het lid Van Bommel (SP) werden ingezonden op 27 oktober 2011 met het kenmerk 2011Z21185.

De Minister van Buitenlandse Zaken,

Dr. U. Rosenthal

Antwoorden van Dr. U. Rosenthal, Minister van Buitenlandse Zaken, mede namens de minister van Defensie en de minister van Veiligheid en Justitie, op vragen van het lid Timmermans (PvdA) over de bekentenis van een veteraan over de executies van 120 personen in Rawagede in 1947.

Directie Azië en Oceanië

Onze Referentie
DAO-464/11

Vraag 1

Bent u bekend met de uitzending 'Altijd Wat' van 25 oktober jl. waarin wordt bericht dat een veteraan aan tenminste twee personen heeft bekend dat hij verantwoordelijk is voor het zonder vorm van proces standrechtelijk executeren van inwoners van het dorp Rawagede in toenmalig Nederlands- Indië in 1947? 1)

Antwoord op vraag 1

Ja.

Vraag 2

Deelt u de mening dat dit een nieuwe en concrete aanwijzing is, die de verdenking rechtvaardigt dat er sprake is van oorlogsmisdaden en/of misdaden tegen de menselijkheid? Zo ja, deelt u de mening dat dit soort misdaden niet voor verjaring in aanmerking komen en er derhalve een nieuwe aanleiding is om te bezien of er nog tot vervolging van de verdachten kan worden overgegaan? Indien nee, waarom niet?

Antwoord op vraag 2

De uitspraken in de uitzending 'Altijd Wat' over de gebeurtenissen in Rawagede wijken niet wezenlijk af van wat eerder over deze aangelegenheid bekend is geworden. Over de (on)mogelijkheden van strafrechtelijk vervolging naar aanleiding van de gebeurtenissen in Rawagede in 1947 is Uw Kamer in antwoorden op Kamervragen op 6 september 1995 geïnformeerd (Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 1994-1995, nr. 1190). Er zijn geen nieuwe feiten of omstandigheden bekend geworden die aanleiding geven tot bijstelling van de in die antwoorden opgenomen vaststelling dat vervolging van de standrechtelijke executies in 1947 in Rawagede niet meer mogelijk is.

Vraag 3

Deelt u de mening dat een nieuw wetenschappelijk onderzoek naar de gebeurtenissen in het dorp Rawagede in 1947 noodzakelijk is omdat deze nieuwe getuige en mogelijke dader heeft aangegeven dat de executies in de week vóór 9 december 1947 hebben plaatsgevonden en dus niet op 9 december 1947, een datum die tot op heden steeds tot discussie en verwarring heeft geleid, waardoor de gruwelijke gebeurtenissen steeds zijn betwist? Zo ja, bent u bereid hiertoe opdracht te geven? Indien nee, waarom niet?

Antwoord op vraag 3

In geen van de mij bekende documenten wordt een militaire actie genoemd in het dorp Rawagede die in de week vóór 9 december 1947 zou hebben plaatsgevonden. Wel wordt in deze documenten de datum 9 december 1947 genoemd. Het betreft onder andere het oorlogsdagboek van de betrokken eenheid zelf, alsmede het rapport van het VN onderzoeksteam dat onderzoek heeft gedaan naar de actie. Deze en andere bronnen staan ter beschikking ten behoeve van onderzoek naar deze periode in de Nederlandse geschiedenis. Zoals de minister-president tijdens de parlementaire behandeling van de Excessennota in 1969 stelde, is het zeer de vraag of geschiedschrijving hierover in opdracht van de

regering moet geschieden. Mede in dit licht ben ik niet van mening dat een wetenschappelijk onderzoek in opdracht van de regering aangewezen is.

1)Altijd Wat, 25 oktober 2011

Directie Azië en Oceanië

Onze Referentie
DAO-464/11

Antwoorden van Dr. U. Rosenthal, Minister van Buitenlandse Zaken, mede namens de minister van Defensie en de minister van Veiligheid en Justitie, op vragen van het lid Van Bommel (SP) over de bekentenis van een veteraan over de executies van 120 personen in Rawagede in 1947.

Directie Azië en Oceanië

Onze Referentie
DAO-464/11

Vraag 1

Hebt u kennisgenomen van de getuigenis van een vertrouwensarts uit de landmacht over een bekentenis van een veteraan die in november of december 1947 120 mannen in Rawagede of omgeving heeft geëxecuteerd? 1) Bent u bereid het Openbaar Ministerie (OM) te verzoeken een officiële getuigenis van deze verklaring door de zelfverklaarde dader te laten opnemen? Indien neen, waarom niet?

Antwoord op vraag 1

Ik heb kennis genomen van hetgeen in de uitzending naar voren is gebracht. De uitspraken over de gebeurtenissen in Rawagede wijken niet wezenlijk af van wat eerder over deze aangelegenheid bekend is geworden. Over de (on)mogelijkheden van strafrechtelijk vervolging naar aanleiding van de gebeurtenissen in Rawagede in 1947 is Uw Kamer in antwoorden op Kamervragen op 6 september 1995 geïnformeerd (Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 1994-1995, nr. 1190). Er zijn geen nieuwe feiten of omstandigheden bekend geworden die aanleiding geven tot bijstelling van de in die antwoorden opgenomen vaststelling dat vervolging van de standrechtelijke executies in 1947 in Rawagede niet meer mogelijk is.

Vraag 2

Kunt u verklaren over welke gebeurtenis deze getuigenis gaat? Kunt u dat toelichten? Wat was de functie van het KNIL bij dit kennelijke onderdeel van 3-9 R.I. in deze zaak? Kunt u bevestigen dat het om 3-9 R.I. gaat? Indien nee, welk onderdeel zou dan betrokken zijn geweest bij de executie van 120 personen?

Antwoord op vraag 2

Mij is geen actie van Nederlandse militairen in Rawagede bekend anders dan die welke op 9 december 1947 heeft plaatsgevonden. In verschillende documenten wordt het derde bataljon van het negende regiment infanterie (3-9 R.I.) genoemd als de eenheid die deze actie heeft uitgevoerd. Het betreft onder andere het oorlogsdagboek van deze eenheid zelf, alsmede het rapport van het VN onderzoeksteam dat onderzoek heeft gedaan naar de actie.

Vraag 4

Hebt u kennisgenomen van het feit dat volgens een bericht in de pers twee jaar geleden nog negen personen in leven zouden zijn die bij het onderdeel 3-9 R.I. betrokken waren? 2) Kunt u bevestigen dat dat cijfer juist is? Indien nee, hoeveel deelnemers van de operatie zijn er naar uw informatie nog in leven?

Antwoord op vraag 4

Mij is niet bekend welke personen precies aan de actie op 9 december 1947 hebben deelgenomen, en derhalve is niet na te gaan welke daarvan nog in leven zijn.

Vraag 5

Bent u bereid deze mensen door het OM op te laten roepen om te getuigen over de gebeurtenissen van november en december 1947 in West-Java? Indien nee, waarom niet? Zo ja, kunt u dat toelichten?

Antwoord op vraag 5

Zie mijn antwoord op vraag 4.

Vraag 6

Hebt u kennisgenomen van de opvatting van de secretaris van de interdepartementale commissie die in 1969 de Excessennota voorbereidde, Cees Fasseur, dat de Excessennota geen aanspraak op volledigheid kan maken omdat deze in enkele maanden uit de toen nog verspreide en niet-geïnventariseerde Indische archieven moest worden opgediept? 3) Deelt u de opvatting dat een aanvulling op die nota noodzakelijk is? Indien nee, waarom niet?

Antwoord op vraag 6

Ik heb kennisgenomen van de opvatting van de heer Fasseur. Ik wijs erop dat de regering al in 1969 opdracht heeft gegeven tot een bronnenuitgave betreffende de Nederlands – Indonesische betrekkingen in de jaren 1945 – 1950. Deze opdracht heeft geleid tot een zeer uitgebreide, twintig-delige uitgave. Deze en andere bronnen staan ter beschikking ten behoeve van onderzoek naar deze periode in de Nederlandse geschiedenis. Zoals de minister-president tijdens de parlementaire behandeling van de Excessennota stelde, is het zeer de vraag of geschiedschrijving hierover in opdracht van de regering moet geschieden. Mede in dit licht ben ik niet van mening dat een aanvulling op de Excessennota dan wel een nieuw historisch onderzoek in opdracht van de regering noodzakelijk is.

Vraag 7

Deelt u in het licht van de getuigenissen in het tv-programma Altijd Wat de opvatting dat het noodzakelijk is een juridisch onderzoek uit te voeren naar oorlogsmisdaden in de periode 1945 – 1949? Indien nee, waarom niet? Zo ja, op welke wijze zult u dat uitvoeren?

Antwoord op vraag 7

Nu strafrechtelijke vervolging niet meer mogelijk is (zie ook mijn antwoord op vraag 1), zie ik daartoe geen aanleiding.

Vraag 8

Deelt u in het licht van de getuigenissen in het tv-programma Altijd Wat de opvatting dat het noodzakelijk is een nieuw historisch onderzoek uit te voeren naar oorlogsmisdaden in de periode 1945 – 1949? Indien nee, waarom niet? Zo ja, op welke wijze zult u dat uitvoeren?

Antwoord op vraag 8

Zie mijn antwoord op vraag 6.

1) Altijd Wat, 25 oktober 2011, Nederland 2, 21.05u.

2) Trouw, 10 december 2009, "Rawagede was geen bloedbad".

3) Trouw, 26 november 2009. "Rawagede is Nederlandse ereschuld, en er zijn er meer". Cees Fasseur. Zie voor Excessennota, Handelingen d.d. 25 maart 1969 blz 2441 t/m 2449 en stuk nr 10008, zitting 1968 -1969.